

ВПЛИВ ДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ НА РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

М. М. Логвин

Д. М. Логвин

О. О. Єгоров

llepta777@gmail.com

кафедра туристичного та готельного бізнесу

Полтавського університету економіки і торгівлі, м. Полтава

Туризм вирізняється своєю унікальною здатністю генерувати нові робочі місця незалежно від загального економічного рівня держави. Саме тому він є об'єктом стратегічного інтересу для багатьох урядів, які розглядають цю галузь як потужний інструмент соціально-економічного розвитку. Особливо вагоме значення туризм має для малих острівних країн, таких як Антили, Багами, Мальдіви та інші, де він відіграє роль ключового джерела доходів та зайнятості.

Соціально-демографічні зміни істотно впливають на світовий туристичний ринок. Важливими чинниками, що впливають на мотивацію до подорожей є: старіння населення; зростання кількості працюючих жінок; тренд шлюбів у старших вікових групах; бездітні сімейні пари; зростання сімейних доходів; більша тривалість оплачуваної відпустки; слабші імміграційні обмеження [1].

Основні демографічні тенденції на глобальному рівні – зростання чисельності населення, підвищення тривалості життя, урбанізація, міграційні процеси та трансформація структури сім'ї – матимуть значний вплив на формування нових типів туристів. Це змінюватиме їх уподобання щодо вибору туристичних маршрутів та загального ставлення до відпочинку.

Демографічна ситуація відображає динаміку змін чисельності населення, його основні параметри та показники відтворення. Одним із ключових напрямів державної політики України, а також елементом національної безпеки, є створення умов для сталого демографічного розвитку [4].

Останнім часом, у контексті повномасштабної агресії та інших кризових явищ, демографічні процеси та рівень безробіття серед працездатного населення відійшли на другий план, вони залишаються надзвичайно актуальними й набувають критичного характеру. Найбільш різке скорочення чисельності населення спостерігалось у два періоди: з 2005 по 2016 роки, коли населення зменшилося приблизно на 4,5 млн осіб, а також у період з 2022 по 2024 роки, коли демографічні втрати продовжили зростати на тлі повномасштабної війни [3].

Станом на 2024 рік, за приблизними оцінками, чисельність населення України (разом із окупованими територіями) становила близько 31 млн осіб. Оскільки точних статистичних даних наразі немає, реальну демографічну ситуацію можна лише прогнозувати, спираючись на динаміку природного руху, міграцію, рівень смертності, народжуваність та бойові втрати [5]. При врахуванні маятникової міграції, тобто виїзд-в'їзд, то в Україні співвідношення на користь виїзду. Згідно доповіді «Перспективи світового населення 2024

року», оприлюдненою ООН, чисельність населення України й надалі зменшуватиметься і до 2100 року може скоротитися до 15,3 млн. жит. (рис. 1).

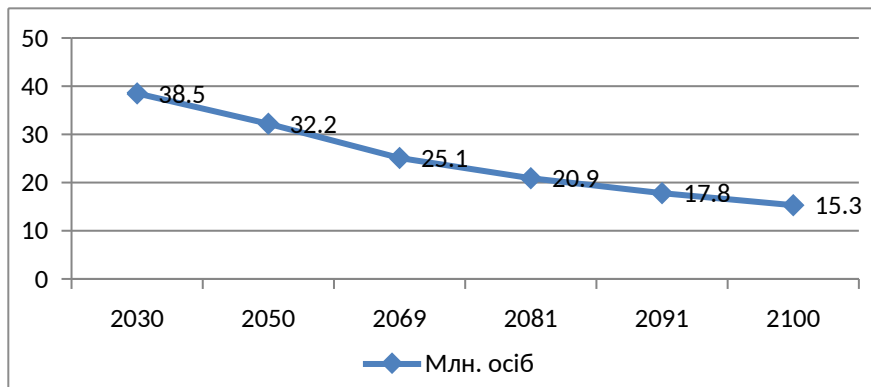

Рис. 1. Прогноз чисельності населення України, за [5]

Експерти вказують, що на підконтрольній українській владі території нині фактично проживає близько 35-36 млн. осіб [5]. На початку повномасштабного вторгнення ООН оцінювала чисельність населення в 36,7 млн. жит. У прогнозах зазначалося, що до 2050 р. чисельність скоротиться на 20% – до 29,4 млн. Щоб зупинити скорочення населення України, необхідно досягти такого рівня народжуваності, за якого на кожні 100 жінок репродуктивного віку (15–49 років) припадатиме 210-220 новонароджених. Це дозволить забезпечити хоча б просте відтворення поколінь. В Україні ще до пандемії, у 2019 році, рівень народжуваності становив лише 123 дитини на 100 жінок, що майже вдвічі нижче від необхідного рівня. У 2021 році, під впливом пандемії COVID-19, він знизився до 116 дітей. На сьогодні цей показник впав ще більше – до 95–100 дітей на 100 жінок.

З огляду на економічні та демографічні зміни, скорочення кількості іноземних туристів і виїздів українців за кордон спричиняє зростання внутрішньої міграції та витрат на проживання. У таких умовах туристичні підприємства зазнають падіння доходів, тому доцільно переорієнтуватися на внутрішній туризм, розширюючи спектр послуг і враховуючи потреби різних споживачів – від молоді до людей літнього віку та осіб з інвалідністю. Це допоможе диверсифікувати прибутки й підвищити стійкість до зовнішніх впливів.

Список використаних джерел

1. Кузик С. П. Географія туризму : навчальний посібник. Київ: Знання, 2011. 271 с.
2. Півторак О., Єфремов Д. Населення України скорочується втричі швидшими темпами, ніж в Європі. *FactCheck*. 2016. URL: <http://global-ukraine-news.org/ru/2016/08/09/naselelnya-ukrayiny-skorochuyetsya-vtrychi-shvydshymy-tempamy-nizh-yevropi/>
3. Савченко С. М., Костянчук К. В. Демографічна ситуація та зайнятість населення України. *Економіка і суспільство*. 2016. Випуск 7. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/7_ukr/115.pdf

4. Соціально-демографічна ситуація в Україні: шляхи подолання наслідків війни. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/sotsialno-demografichna-sytuatsiya-v-ukrayini-shlyakhy-podolannya>

5. Яка демографічна ситуація та яке співвідношення чоловіків і жінок в Україні. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20241119-yaka-demografichna-sytuacziya-ta-yake-spivvidnoshennya-cholovikiv-i-zhinok-v-ukrayini/>

РЕКРЕАЦІЙНО-ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ – УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ С. ОПІШНЯ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В ПЕРСОНАЛІЯХ

А. В. Паук

susharmanaing@gmail.com

О. М. Король

korolelena1976@gmail.com

*кафедра загальної та регіональної географії Сумського державного
педагогічного університету ім. А.С. Макаренка, м. Суми*

Актуальність теми визначається кількома аспектами, які відображають сучасні соціально-економічні, культурні та екологічні тенденції в Україні.

По-перше, сільський туризм – є одним з дуже перспективних напрямків розвитку туристичного бізнесу в нашій країні, адже традиційне сільське господарство не завжди може забезпечити стабільний дохід. Опішня (чи Опішне) як дуже відомий центр гончарства та гастрономії має значний потенціал для розвитку агротуризму, екотуризму та гастротуризму. Досліджуючи досвід опішнян, ми можемо віднайти нові шляхи для розвитку сільського туризму і в інших куточках України.

По-друге, дана тема також стосується збереження культурної ідентичності таких унікальних місць як Опішня:

- саме тут ще збереглись хати-мазанки (з понад 100 річною історією);
- саме тут ще готують пундики, сластьони (десерт на кшталт кручеників), галушки, шпундру та ще безліч автентичних українських страв [6].

Це є дуже важливою спадщиною яка потребує охорони та популяризації.

По-третє, розвиток теми сільського туризму торкається важливого аспекту українського сьогодення, а саме – нестачі робочих місць, особливо на селі. Підтримуючи діяльність сільського туризму ми збільшуємо кількість робочих місць в сільській місцевості, а також запобігаємо вимиранню цієї місцевості.

Метою статті є аналіз і опис підприємницької діяльності окремих особистостей с. Опішня Полтавської області в туристично-реакційній сфері.

Першою важливою персоналією для сільського туризму в Опішні є Олена Щербань – український керамолог, етнолог, етнограф, краєзнавець, історик, доктор історичних наук (етнологія), старша наукова співробітниця Інституту народознавства НАН України, майстер української традиційної ляльки-мотанки, популяризатор українського традиційного мистецтва, голова